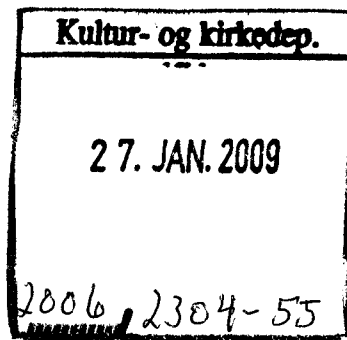

UNIVERSITETET I BERGEN
Institutt for informasjons- og medievitenskap

KUF

Postboks 8030
0030 Oslo

Deres ref

Vår ref

Dato

2008/13441-WEF

22.01.2009

Utredning om muligheten for individuelt abonnentvalg i kringkastings- og kabelnett - Høringsuttalelse fra Institutt for informasjons- og medievitenskap

Viser til Kultur- og kirkedepartementets høringsbrev av 27.10.08. Høringsinstansene er bedt om å komme med eventuelle synspunkter innen 27.01.09.

Det er positivt at departementet tar spørsmålet om regulering av kanaltilbud i fjernsynsmarkedet opp til vurdering. Medietilsynets utredning gir et bidrag til diskusjonen av en slik regulering. Utredningen har imidlertid flere problematiske sider som kan føre til at denne diskusjonen gjennomføres på feil premisser.

Tilsynets beskrivelse av kringkastingsmarkedet (kap. 2) fremstår som tilfeldig. To av figurene som skal illustrere aktørene i markedet viser henholdsvis til "mobil" og "3G telefoni" som en distribusjonsplattform på linje med satellitt, kabel, bakkenett og bredbånd. Denne plattformen behandles ikke i utredningen overhodet, og tilsynet grunngir heller ikke hvorfor den utelates. En lignende tilfeldighet preger også beskrivelsen av de ulike plattformene. For å ta to eksempler fra kapitlet om satellittplatt: Det understrekes at forbrukerne trenger en "digital mottaker (set-top box)" for å se fjernsyn distribuert via satellitt. Dette gjelder jo også kabel- og bakkenettplattformene, noe som ikke nevnes i beskrivelsen av disse. Det samme gjelder utsagnet "det er i prinsippet ingen øvre grense for hvor mange kanaler som kan distribueres via satellitt; kapasiteten avhenger av hvor stor satellittkapasitet distributøren disponerer over". Utsagnet er like gyldig for kabel- og bredbåndsplattformene. Også der begrenses kapasiteten *i prinsippet* av hvor stor kapasitet distributøren disponerer over – for eksempel hvor mange parallelle kabler. Den avgjørende forskjellen mellom plattformene er *i praksis* selvsagt kostnad pr mottaker ved økning av kapasiteten, som er klart lavere for satellittalternativet. I sum virker beskrivelsen i kapittel 2 ikke egnet til å gi uinnvidde oversikt over feltet.

Telefon 55580000
postmottak@uib.no
Internett www.uib.no
Org no. 874 789 542

Institutt for informasjons- og medievitenskap
Telefon 55589100
Telefaks 55589149
post@infomedia.uib.no

Postadresse
Postboks 7802
5020 Bergen

Besøksadresse
Fosswinckelsgt. 6
Bergen

Saksbehandler
Wenche K. Førre
55589101

Det er, som departementet også legger til grunn, viktig at en eventuell regulering gjøres plattformnøytral. Det bør for øvrig også få konsekvenser for reglene om formidlingsplikt, som ikke er plattformnøytrale per i dag. Dette tas ikke opp i utredningen. Det drøftes heller ikke hva konsekvensene av å ikke regulere fritt kanalvalg vil være for NTVs nåværende krav om salg av enkeltkanaler: Kravet om plattformnøytralitet betyr at dersom det ikke innføres krav til satellitt-, kabel- og bredbåndsdistributørene kan en heller ikke kreve det av NTV bakkenett.

Videre bygger flere av antagelsene og slutningene i utredningen på sviktende grunnlag. Dette gjelder både momentet økonomiske konsekvenser for brukerne, troen på den teknologiske utviklingens kraft, og argumentene knyttet til mediemangfold.

Tilsynet bruker mye plass på å diskutere prismessige konsekvenser av et eventuelt krav om fritt kanalvalg for programselskaper, distributører og forbrukere. Utredningen beskriver flere steder økte kostnader som vil "veltes over på" forbrukerne (s 9, 19). Dette nevnes også som et argument mot innføring av nye regler i den oppsummerende vurderingen (s 26). Likevel hevder tilsynet at fritt kanalvalg "vil trolig føre til en samlet prisreduksjon for mange husstander", og at "de prismessige konsekvensene av en eventuell regulering om fritt kanalvalg vil sannsynligvis ikke bli dramatiske" (s 20). Framstillingen er altså noe forvirrende.

Angående den teknologiske utviklingen skriver tilsynet:

"Både distributører og programselskaper er enige om at utviklingen går i retning av en mer individuelt tilpasset form for sammensetning av tv-kanaler i pakker. Sluttbrukerne ønsker større grad av valgfrihet og lavere priser. Noe [sic!] er ikke fornøyd med dagens situasjon der de tvinges inn i store pakker. Det er derfor liten tvil om at utviklingen går i retning av stadig større fleksibilitet og individuelt tilpassede løsninger" (s 18).

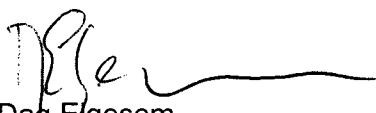
I følge tilsynet vil vi uavhengig av reguleringstiltak altså gå mot friere valg for forbrukerne, mye takket være nye teknologiske muligheter. Samtidig kommer det meget tydelig fram i utredningen at bransjeaktører – både blant distributørene og programselskapene – kraftig motsetter seg en slik utvikling av økonomiske hensyn. Det er lite som tyder på at forbrukernes ønsker alene skal kunne bestemme utviklingen. Tilsynets slutninger altså lite troverdig.

Sist og viktigst: Tilsynet gir "betydelig vekt" til antagelsen om at regler for fritt kanalvalg "kan medføre en reduksjon i mediemangfoldet" (s 28). Det er tre problematiske aspekt ved denne antagelsen. For det første tenderer utredningen enkelte steder å sette likhetstegn mellom mangfold og mengde. Men en stor mengde kanaler betyr ikke et mangfoldig tilbud.

Dette tas det riktignok høyde for i andre deler av utredningen. Men da hevder tilsynet at "det er grunn til å anta at norske kommersielle kanaler med et sterkt varemerke vil bli valgt fremfor for eksempel utenlandske kvalitetskanaler" i en situasjon med pålegg om fritt kanalvalg (s 21). Dette er antagelsens andre problematiske aspekt. Hvorfor er det grunn til å tro at gjeldende regler med kanalpakker sikrer flere tilgang til utenlandske kvalitetskanaler enn ved fritt kanalvalg? Det er rimeligere å tro at kommersielle aktører inkluderer kanaler med sterke varemerker samt kanaler bygget opp av billig programinnhold i sine pakker, til fordel for utenlandske kanaler med dyrt kvalitetsinnhold. Det savnes argumenter og materiale som kan underbygge tilsynets slutning.

Det tredje problematiske aspektet ved antagelsen om reduksjon i mediemangfoldet er at tilsynet kun behandler tilbudssiden, og da uten å gå i detaljer. Det finnes ingen gjennomgang av hvilke kanaler som tilbys i de ulike pakkene, eller hvor mange og kanaler kundene må abonnere på. En slik gjennomgang ville vist at det for en stor del er de samme programselskapenes kanaler som tilbys av de ulike distributørene. Det kunne bidra til å nyansere inntrykket av at mangfold sikres gjennom pakking. Dokumentet drøfter heller ikke hvilke typer program ulike kanaler faktisk tilbyr, og heller ikke i denne sammenheng hvilke kanaler og program forbrukerne ser på. Til sammen innebærer dette en vesentlig svekking av argumentet som presenteres som det viktigste mot innføring av regler for fritt kanalvalg.

Den videre diskusjonen om regulering av kanaltilbud bør baseres på en vurdering av hvordan dagens situasjon på fjernsynsmarkedet bidrar til målet om mediemangfold. Det bør også foretas en grundigere gjennomgang av alternative løsninger utover alternativet enten pakker eller fritt kanalvalg.

Dag Elgesem
instituttleder

Wenche K. Førre
administrasjonssjef